

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
KUTSERA BÉLA

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Augusztus 20.

Irtá: Kutsera Béla.

Vörös betű a naptáron, félretett szerszám, váltott ruha: ti vagytok az ünnep characteristiconja; mikor így van, több harang hív a templomba, több gyertya lángja lobog ragyogó oltáron, kellemesen áradozó tömjénfüst szárnyán a legszebbik ének égbe száll... Mássá válik a lélek ilyen külbehatásokra; gyönyörre olvadoz a köznapokon elhidegült kebel, s a munkásnak, — ki nagyobb részét gyűjtő kamarája csak egy tömeg izomnak, — bensejében, mint Szent Erzsébetünk kötényében a virágokká változott kenyér, szép érzemény nyiladoz; s a létért-töretőknek nagy hada, — mint a bülbül szavu rózsák regéjét a mohamedán, — áhitattal hallgatja az ünnep históriáját.

Hogy mikép? hogyan volt X. évben, mikor „a vak csillag” ugyanazon helyen került a nap sugarai elé?

S a miként a fellegtartó hegyormok kék mezében a távolról néző phantáziája tündérországot sejdít csoda jó királylyal, királynéval és udvarával, úgy kelnek a hihedelmek és legendák az ünnepnap hősről.

„Hol vagy István király?! Hol a kor, midőn Pannonia virágos kert vala?!“ kelt ajkainkra augusztus 20-án a kérdés, s a szent király történetének felelete sziveket rabolt, mikor a kores nemze-

dék visszaszállt a multba, hol hajnalával új kor ébredt magyar nép honára. E napon, mintha Saul vakító égi fény érte volna Pannont, leborultunk imádvá Te előtéd Magyarország atyja, apostola, legszentebb királya!

Áldott és el nem porladó jobboldal Te fékezted, Isten hitére tért Vajk a népet, ki robogó hadban képes volt a csillagokra lödözni nyilakat; Te hajtottad kereszt-víz alá pogány fejét; Te nyitottad meg a szellem kincses házának kapuit honának határain belül; szivednek templomában, Magyar hazádnak alapján Te ojtottad be a magyarság ezer éve viruló tölgységét az időben, mikor még visszhangzottak Nagy Károly fejszéjének csapásai, melyek alatt a germán Irmensul népével együtt ki-dőlt!

Tomboló századok viharai hiába rázták, hiába tördelték a magyarság általad nemesített fáját: megtépett lombjai újra kihajtottak, mert törzsöke életerőtől duzzadt. S mi legjobban ártott neki, a mi emésztette erejét, az áruló fatty-magyar volt; a selma vér, mely mint a szű befészkelődve, örölé derekát... Repedező nád energiájává vált miatta az ősi erő, ennek nyomában lidérczkedett az idegen népek fufangja, s észrevétlen lelke-teste idegen fejére szállt, nagy királyunk!, koronád. Hová tünt pallosod éle, mely négy felé szabatta az áruló Koppányt?

A pallos az árulókkal szemben legyezővé vált! Mivé torzult néped hite, erkölce, ki Istent, esküt nem becsül, meg nem tart? Hiszen a te koronád csak a hit fényétől ragyog!

Mai corrupt viszonyaink miatt sötétlőn gomolyganak az ünnepi ragyogáson a fellegek. Valjon áldozatunk füstje, mint a Kain áldozatáé, nem lefelé szállott-e? Valjon tetsző-e a szent királynak az ünneplés azoktól, a kiknél a törvény vízbe írott betűnek bizonyult; a hol a szent törvényhozó személyének folytatása: a parlament, honvéd szuronyokkal szóratott szét; a kik sárga-feketével cserélni hagyták a „Nagy Asszony” képével diszitett lobogót; kiknek életerejét a bécsi vampir szívja századok óta!? Bizonyára nem! Előbb meg kell tisztítani az ország poshadt levegőjét, hogy a jog, törvény és igazság napjának teljes ragyogása éltessen. És majd ha ünnepet ülhet az ország: mert a király népével, honfi a nemzetével egybeforrott; mert a szellem minden helyen magyarságtól sugároz; mert a jogok asztalánál mindenki egyformán helyet foglal; mert a bőség kosarából mindenkinek kijut, akkor zendüljön triumphusi harsona hangja és ez fel száll a szent király égi trónjáiig, fel a szellemek országába, hogy mindnyája meghallja, ki szellemét és vérét Szent István országáért áldozta, de addig: „Ne

TÁRCZA.

A szerelem próbája.

Herendy Iván a legboldogabb ember volt a világon. Fiatal, alig 28 éves, egy előkelő gyár főnöke a bájos és egyuttal végtelenül gazdag Butykay Alice vőlegénye.

Istenem, mennyit küzdött egész életében. Szülői elszegényedtek, később egy egész familiát ő neki kellett tartani, de ő nem lankadt, dolgozott, tanult kitartóan s ime az eredmény nem is késett sokáig.

Elvégezte az egyetemet, diplomával a kezében egy-két hét alatt pompás álláshoz jutott s alig telt el két esztendő már bátran gondolhatott a nősülésre.

Csak gondolhatott volna, de ő egyáltalán nem gondolt.

— Megházasodhatnál már Iván, szólították meg gyakran barátai, de ő rájuk sem hederített, várt, várt, míg megérkezik az igazi, az ő számára teremtett nő.

A gyár órája a hat órát jelezte. Iván épen készülődött, indulni akart, mikor az igazgató szobájába toppant.

— Parancsol igazgató ur?

— Oh kedves Herendy ur legkevésbé sem parancsolok, szivességet jöttem kérni, igen, egész komolyan mondom. Hisz tudja én most fenn nyaralok családommal a

Svábhegyen, gondoltam bejövök önhöz s meghívom magunkhoz estére. A szivesség csak annyi a mit kérek, hogy ne utasítsa vissza a meghívást.

— Végtelen nagy szerencsének tartom... felelt Herendy láthatólag megilletődve.

— Akkor ne késsünk, lent vár az automobilom.

Még jóformán fel sem ocsudott Iván a meglepetéstől, mikor a gép a fogaskerekű állomás előtt megállott.

— Hisz a feleségemet már ösmeri — szólt az igazgató mosolyogva. — Herendy főmérnök ur, Alice a leányom.

Az ifju és a leány egymásra nézett a bemutatáskor s szemük kölcsönösen megvillant, mintha titokban azt sugták volna egymásnak: Te vagy az, te rád vártam én, egyedül csak te rád.

S Herendy mindennapos lett az igazgató házában. A leány melegen érdeklődött iránta, a miből később vonzalom, majd szerelem keletkezett. És két hónap mulva megtörtént a nagy eset. Herendy Iván mint hatalmas, gazdag gyárigazgató leányának vőlegénye jelent meg a világ előtt.

A nagy boldogság megrészegítette a derék ifjut. Oda omlott menyasszonya lábai elé, csókolta a kezét, az arcát, a ruhája szélét.

A leány gyermekesen simult a deli ifjuhoz és suttogva mondogatta:

— Imádlak szerelmem, mindenségem.

* * *

Nagy estély volt az igazgatóéknál, díszes előkelő társaság gyűlt össze a pazarul kivilágított termekbe. Csak Iván hiányzott. Ó Párisban járt, hivatalos ügyei szőlították oda.

Ó de azért mindig együtt volt Alice-al gondolatban. Mindennap irt, mindig egyről, mindig ugyanarról, végtelen nagy rajongó szerelemről.

Alice a verandán ült és szerelmesével foglalkozott.

— Igaz, tegnap is irt, óh a drága, óh az édes.

Kivette zsebéből a levelet és halkan olvasni kezdte.

„Repülj te sas, repülj te képzelet
Föld körül kis tündéremet,
A költészet, a szerelem varázsával
Szállj be a szívembe, ird be gondolataimat
Igazd meg őt, fonj glóriát a feje köré
Ékesítsd fel a szerelem örökzöld koszorujával
Csókold meg helyettem, ha alszik, ha ébren van.
Ha jár, kel, ha imádkozik
Gyujtsd fel képzeletét
Fess bele rózsaszínű tündéralmot.
Csókold a homlokára, hogy szeretem
Csókold a szemére, hogy imádom
Csókold az ajkára, hogy meghalok érte.
Repülj te sas
Repülj te képzelet!”

nézz őseidre, e napokra magyar! szemeid gyöngék, a napfény megvakít!"

A pénzügyi palota botrányai.

Az akvárium újra működik.

Irta: ifj. Gonda Béla.

Ha bohém regényíró volnék, így kezdeném: „Sötét van, éjjel van. — Az órák félkettőt mutat — a zálogházban . . . Aranyosmaróton minden csendes, . . . a kávéház is csendes, — a lámpák ép úgy nem égnek, mint este nyolcz órakor. Mindenki alszik, a konstantinápolyi számú kutyák is alusznak, az aranyosmaróti fő-főpárbajkucséber is horkol . . . Majd villámlik, menydörög. — Jön a zivatar, szakad az eső. — A víz száguldva fut az utcákon keresztül. Visz magával szemetet, piszkot . . . tisztítja a várost.

Mindenki alszik, csak a pénzügyi palota pinczelakói nem alhatnak. — Ellepi őket az ár, moslékos és ürülékes szennyvizek árja. — Szegény szolga a pinczelakó, Egész nap hordja, tisztítja a szemetet, a piszkot. — Fárastó munkája után családjá körébe tér, — oda: a csuf, nedves pinczelakásba. Ott várja asszonya is, a gyerekekkel. Elbeszélgetnek, elköltik a szegény vacsorát, tiszta inget adnak a porontnyokra, aztán lefeküsznek. Alszanak ők is, . . . talán még édesebben mint a . . . párbajkucséber . . .

De hajnaltájt felriadnak, szobájukat elönté a víz, térdig vízben gázolnak. Ha még csak víz volna ez?! De nem az, hanem szennyvíz, mintha csak a párisi kloakák öntötték volna ki. Csupa bűz, csupa undorító illat, csupa „vegyes anyag.” Az apa kétségbeesett, az asszony, a gyerekek siránkoznak, a szomszédok vad rendtelenségben futkároznak ide-oda, mentik kis holmijukat. — Kinnt esattog a villám, zúg a zápor folyton jobban és jobban árasztva el a pinczelakást. — Mennydörög . . . megrázkódnak a háztetők, a szél gyökerestől tépi ki a fákat, száguld a zúgó vihar . . .; de csitt! „A párbajkucséber alszik” . . .

* * *

Beszéljünk komolyan. A Pető Albert által épített pénzügyi palotánál az idén immár másodszor fordul elő az az eset, hogy zivatar alkalmával a víz a pinczékben összegyülemlik s kiüzi az ott lakó szolgálakat. Mikor ez a disznóság először megtörtént, megtámadtam érte Pető Albert vállalkozót, mert szerintem az ő mulasz-

tásának nem csekély része van abban, hogy ilyen állapotok álljanak elő. Mint ujságíró, erre vizsgálatot követeltem, amiből azonban vizg látszik nem lett semmi, mert a víz ma is olyan nonszalanszsal folydogál be mint ezelőtt. Vagy ha volt is vizsgálat, az is csak olyan lehetett, mint ami nálunk megszokott: megakad a bürokrácia lassu futásu malomkerekein, addig örlik jobbra-balra, míg végre egészen eltűnik: elfujja a szél.

De lássunk tisztán a dologban. Arról értesülök, hogy Pető Albert avval védekezik, hogy nem ő az oka az esővíz betódulásának, hanem az, hogy az épületet nem jól kezelik, rosszul tartják fenn. Nahát ez nagyon naiv okoskodás, ennél ajánlok én Pető Albertnek sokkal jobb kifogást. Jelenleg ő ki egész egyszerűen, hogy az esővíz betódulásának egyedüli oka az, hogy esik az eső.

Egy középületnél, mely a mai igazán túlszigorú építési feltételek mellett épült, nem szabadna annak előfordulni, hogy az esővíz a falat áttörje, no meg, hogy cemenbe rakott pöczegödron át jusson be ürülék a — lakásokba. Semmiféle „kezelési” és „fenntartási” hibáról nem lehet szó. Mert akármilyen szakszerűség nélkül is (ezt feltéve, de meg nem engedve) vigyáznak egy épületre, olyan bolond nem lehet senki, hogy azt azért kilyukkassza, hogy lássa, miként jön be a víz meg a szenny. Sohse láttam még embert, ki eső idején avval foglalkozott volna, hogy az esernyőjébe lyukakat vágjon.

Ugy informáltak, hogy Pető Albert ez ügyben a ministerium előtt már egyizben írásban védekezett. Ha ez igaz, akkor nagyon csodálkozom azon, hogy ez az írásmű nem jelent meg a közönség megnyugtatóására a „B. E.” nyilnterében, vagyis ott, hol Pető ur családostul, rokonostul szokta írásbeli dolgozatait közzétenni. Elvégre ez közügy, ami mindenkit bizonyára sokkal jobban érdekel, mint az, hogy pl. Pető Albert fia kardját villogtatva basibozuk rohammal próbálkozik ujságírókat terrorizálni.

Egyáltalán nagyon szeretnék a palota ügyében Pető Alberttől valami elfogadható nyilatkozatot kiesiklandozni. — Tessék már egyszer nyilntan kiállni a platza és öszintén megvallani: hibás vagyok-e, avagy nem?! Kérjen ő maga szigorú vizsgálatot a ministerium részéről.

Legjobban csodálkozom azon, hogy a község — háztulajdonos — bírja mélyen hallgat. Itt a nyilvánosság előtt felkérem önt bíró ur, álljon a sarkára, szorgalmazza az ügyet a főispánnál, ministeriumban s ha kell a bíróság előtt is. Ha eredményt

ér el, sokkal többet használt a város közönségének és a pénzügyigazgatóságnak, mint a mennyit árthatnak önnök a községtanács haladópartí zsidai!

De álljon a sarkára a pénzügyigazgató ur is. A „Barsi Hirlap” ezelőtt hatheti számában megirtam, hogy kell eljárni Pető Alberttel szemben, ha ő tényleg hibás. — Ezt most ismételnem nem szándékozom. De volna egy javaslatom, s azt hiszem nem veszi rossz néven a t. pénzügyigazgató ur — mert hiszen láthatja, hogy önzetlenül, sőt sok személyes kellemetlenségem árán is működöm ügyükben — ha azt itt palam et publice előadom.

Véleményem szerint leghelelyesebb volna az — feltéve persze, hogy semmiféle hivatalos panaszkodás sem használna — hogy a pénzügyigazgatóság öszszes tisztviselői, altisztjei és szolgálai külön-külön folyamodványokban, orvosi igazolvány kíséretében küldessék be a pénzügyminiszterhez **áthelyezési kérvényüket**; vagy ha ezt nem, de legalább is azt, hogy helyezték vissza a hivatalt Lévára.

Ha ez nem is szanálná rögtön a bajokat, mindenesetre ráterelné a felsőbb körök figyelmét.

Ami csekély személyemet illeti, igérem, hogy tőlem telhetőleg igyekezni fogok egy pár követ hordani e munkához. Azért is felkérem a pénzügyi tisztviselőket, hogy amennyiben nekem — a ministeriumokhoz most kidolgozás alatt álló e tárgyban memorandumomhoz adatokat óhajtanának adni, akár névvel, akár névtelenül — küldjék be nekem, a köteles ujságírói diszkreczió fenntartásával. Hogy a budapesti ujságokban ez ügyet ki fogja firtatni, az más lapra tartozik.

De csitt, esönd, befejezem: a párbajkucséber felébredt!

Az iparosok és a szocializmus.

IV.

Nálunk a szocializmus úgy szólván egyedül az ipar terén jelentkezett, minden erejét és mérgét ott adta ki, válogatatlán harezzi eszközeivel s tájékozatlan és meglepett ipari világban nagy riadalmat és rombolást okozott s miután épen az ipar terén van az országnak a legnagyobb gyengéje, ezen a ponton a nemzeti munkában és vagyonban egyelőre jelentékeny kárt tett.

Nem állt meg a munkabérek szabályozásának kérdésénél, hanem szervezett ereje érzetében hatalmi kérdést formált s

Összecsókolta a levelet s megreszkett a boldogságtól. Egyszerre azonban leült. Hátha ez az egész csak játék, csak rút hazudozása a szerelemnek . . . ah nem. Iván őt igazán szereti . . . de mégis, hátha nem, hiszen nem régen ismeri még, nem láthatott bele még a lelkébe, félt, remegett, hogy csalódásra fog ébredni.

— Istenem, Istenem miért is teremtettél leánynak, hogy ha már az vagyok, mért nem vagyok szegény.

A társaság szerteszéledt.

Szórakozottan sietett szobájába s lefeküdt. Az édes anyja keltő szavai ébresztették fel reggeli álmából.

— Alice, Alice, gyorsan, gyorsan Iván megérkezett, már régen vár reád.

S azután ismét együtt voltak. Két ölelő kar fogta át a leány derekát.

— Ujra itt vagyok.

— Ujra az enyém vagy.

— Édes mindenségem.

— Nem addig a — kaczagott a leány boldogan — addig nem hagyom békét, míg be nem számol a párisi utról.

— Ezer örömmel. Majd lemegyünk a kertbe s a kis lugasban elbeszélünk mindent.

— A kis lugasban? Oh de jó lesz.

Hamar oda értek, a kerti lugas egy pár lépésnyire volt.

A leány kezdett beszélni.

— Kedves Iván, maga megígérte hogy beszámol a párisi utról s nekem egy gyönyörű igazgyöngyöt is hozott. Köszönöm. Én azonban most egy komoly dolgot akarok a tudomására hozni, ami talán nagyon megváltoztatja terveit, engem pedig boldogtalansággal fog sújtani.

A férfi megdöbbenve nézett a leány könybe boruló szemeibe.

— Kedves Iván, maga azt hitte, hogy én gazdag vagyok, hogy nekem sok pénzem van, be kell hát vallanom, hogy egy hét óta szegény, nagyon szegény vagyok. Atyám . . .

Iván félbe akarta szakítani.

— Hagyjon beszélni kedves Iván. — Atyám szerencsétlen vállalatok következtében tönkre jutott. A világ még nem tud semmit, de az én szemeim s füleim mindent észrevettek. Szüleim titkolóznak, de valami titkos erő nekem megsugta, hogy nagy válság előtt állok. És most menjen el, ne tegye magát miattam tönkre. Ön szép, derék, okos férfi, talál maga gazdag leányt nem egyet, ki szívesen nyújtja a kezét. És most válaszoljon, ha van válaszolni valója.

A férfi átölelte könyező kedvesét és suttogó hangon felelt:

— És ha azt mondanád, hogy nincs senkid és semmid e világon, ha nem volna egyebed, mint a mi rajtad van, azt hiszed hogy kevésbé szeretnélek. Édes angyalom. Rosszul itéltél meg engem és rosszul itélted meg szerelmemet. Nem kell nekem a vagyonod, nem kell a kincsed. Te, te kellesz nekem csak, te egyedül a széles világon. Férfi vagyok, van két erős karom, szembenézek a veszélylyel, daczolok a hővel, a fagygyal s édes lesz a munka, mert hisz te éretted tesszem. Elmegyünk messze innen a fővárosból és ott fogunk élni boldogan, egyszerűen, senkitől sem irigyelve, mindenkitől szeretve, te melletted, a te oldaladnál, a te arcod fényénél, a te szemeid tiszta egénél édes lesz az életküzdélem.

— Te szeretni fogsz, te ápolsz ha beteg leszek, te zárod le szemeimet, ha meghalok.

A férfi arcán a szerelem dicső felmagasztosultsága tükröződött.

A leány felemelkedett, arcán a boldogság derűs mosolyával, átkarolta a férfi nyakát és némán, hosszasan a szerelem végtelen kifejezettségével megcsókolta.

— Hazudtam, nem mentünk tönkre, zokogta a leány csendesen és oda omlott Iván kebelére.

Illés István.

az önálló iparüzés szabadságát és lehetőségét érintette.

A vélemények e tekintetben eltérők lehetnek, mi a következőkben jelezzük álláspontunkat:

Kölesönösen tiszteletben kell tartani minden jogot és érdeket, sőt a közérdekkel is összhangba kell ezeket hozni.

A munkásnak természetes joga az, hogy a munka árát megszabja. A munkaadónak természetes joga, hogy iparüzése és vállalkozása módjain ur legyen s a fennálló törvények védelmét igénybe vegye.

A munkás részére biztosítani kell, hogy napi keresetének minimuma annyi legyen, a mennyiből magát fentartja. A munkaadó számára is biztosítani kell, hogy keresetnek minimuma annyi legyen, a mennyiből ő és családja tisztességesen megél. És a harmadik tényezőnek, a magyar iparban fekvő nemzeti munkának is biztosítani kell, hogy legalább itthon versenyképes legyen. Mert az élet törvénye nem törődik a jogok harcával, e harc szolámaival és szenvedélyeivel, nem a fennálló törvényekkel, hanem kérélelhetlenül leszámol és 2000-réval rakja a „Karpathia” uszó szörnyetegre hetenkint a kivándorlókat.

A munkaadónak meg kell ismerkednie és meg kell barátkoznia a szocializmus lényegével és törekvéseivel. A mi ebben az emberi helyzet javítására irányuló, méltányos, keresztülvihető, valami módon elszámolható, vagy másra áthárítható elem van, azt tiszteletben kell tartania és jóindulattal bírálania. A munkásnak nem a nyers erőszak szakító, törő harczi szenvedélyével kell a munkaadó ellen támadni, hanem a megértetés erejével. Nem szabad szem elől téveszteni a nemzeti munka életképességét s e munka bármily szerény képviselőjének, a munkaadó viszonyainak mérlegelését. A hol a munkás szocializmus magát a nemzeti ipart nem veszi tekintetbe, ott bünt követ el a nemzet fogalma alá eső nagy népesalád érdeke ellen s kihívja üldöző hatalmát: ahol pedig az iparüzővel hatalmi erőszakoskodást követ el, azt megalázni és szabad rendelkezésében gátolni törekszik, ott társadalmilag ellenszenvenessé válik.

Sem egyikre, sem másikra nincs szükség, mert a szocializmus igazi eszményei e kártevő ut kikerülésével is előbbre vihetők.

Az államnak, a nemzeti közakaratnak, minthogy saját vérerejéről van szó, ebben a harcban részen kell lennie és nemzeti ipara érdekeit közgazdasági mozdulataival akként kell fedeznie, hogy mindkét méltányos érdek kiegyeztetésével hasznosítható lehessen a világversenyben is a nemzeti gazdasági munka.

A jogrendszerek és törvények mindig alkalmazkodnak az élet felfogásaihoz és szükségleteihez.

Kétségtelen, hogy az emberiség ez új gondolatviharai és az életbe átvitt harczi következményeikben új törvényes ruhát igényelnek. E törvényeknek azonban az életből kell kiindulniuk, azoknak anyagát, például ipari téren maguknak az iparosoknak kell — változott viszonyaik kitüntetésével — kézre adni. Hogy az iparosok ezt tehessék, sokkal többet kell maguk között, a maguk életbevágó, iparüző dolgaikkal foglalkozniuk, mint eddig tették.

A segéd munkások világszerte szervezkedtek, mert az élet harcában gyengébbeknek érezték magukat, mint a munkaadók. Most azonban szervezetöknél, rajongó összetartásuknál s fegyelmességükkel, mindig a közönség ezéllját tekintő munkásságunknál fogva ők az erősebbek. Most tehát a munkaadókon, az iparosokon a sor, hogy mint gyengébbek, ők szervezkedjenek, korántsem olyan harcra, hogy a másik részt letörjék és elnyomják, hanem, hogy a szervezett harcra táborral szemben a maguk szervezetének erejével életérdekeiket megvédelmezzék. Ez a szervezkedés világszerte folyik.

Másra is szükséges a szervezet. Arra, hogy szakmabeli iparuk üzésének belső törvényeit az iparosok maguk között megállapítsák és egységesen járjanak el a harmadik érdektárral, a fogyasztóval szemben.

Ebben a szervezkedésben derül ki az is, hogy mily közkötelező törvények illeszkedjenek a megváltozott viszonyokra.

Valamikor az iparosok maguk szabták meg törvényeiket a szentesített ezéhszabályokban. E kezdetleges és szakmánként illeszkedő kis lokális ipartörvényekben sok üdvös melegség rejtkezett, a mit a későbbi hideg ipartörvények nem tudtak pótolni. Igyekezünk kell e régies családi hagyományokat és sok üdvös belsőségeiket közös társadalmi akarattal modern alakban életre kelteni. Általában az iparosoknak immár sokkal többet kell a saját ügyeikkel foglalkozniuk, mint idegen közügyekkel s foglalkozásuk fénypontjával ne a hangzatoság, az elegikus panasz, vagy a büszkén vádaskodó bírálat legyen, hanem a szerény, de biztos kétszer-kettő.

Ma már minden iparos érzi, hogy közös nagy ellenségek állnak kívül a falakon és nem egymás ellen kell folytatni a harcot, hanem a viszonyokban rejlő közös ellenségek ellen. Minden iparágának keresztül kell menni azon a tisztító tűzön, mely az őszinte egyetértéshez vezet s melyben az erősebbek példát adnak a gyengébbeknek, hogy kölesönös lemondással is elő kell mozdítani az együttes érdekek sikerét.

Ezen az uton is apostolokra van szükség az országnak és az apostol, ki ezen a téren lángra és cselekedetre tudná gyújtani az országot, szintén sokat érdemelne. Addig, amíg maguk az apostolok elérkeznek, apostoli munkájukat mindenütt, úgy itt is az iparosok élén álló szervezeteknek kell végezniük. Nagy munka, szép munka, nehéz munka, bele kell kezdeni mindenütt.

Krónika.

Aratás után.

Az egész határ tarlós-tüskés lett. Oda a tájék disze a hullámzó arany kalásztenger; s mintha a gazda számadásait nem akarnák zavarni: esendesül a harsogó harris, a pacsirta és a prűsők!...

Nagy gondok zsi bongnak a gazdák agyában: hogyan lehetne legjobban értékesíteni a termést, hogyan lehetne ügyesen beállítani az egész évi mérleget?

A nagy állami életben rendkívüli fontosságú ama körülmény, hogy a termékek ára és a viselendő terhek arányban álljanak egymással. Hatalmasan megdolgozta az adókövető-bizottság is a magyart; de hagyján lenne, ha az a rossz adóztatási rendszer nem lenne; bár csak valóra válna már egyszer a progressív adórendszer s a létminimum, a betevő falat adómentességének régi óhaja. Most bizony járlik a magyar emberre, a mi Smith Adám szerint a britre: „a temetőben is megadóztatott földben tér pihenésre, hogy végre nyugalmat leljen a sok adó elől!”

A közönség köréből.

(Ezen rovat alatt közlétekként a szerkesztő nem felelős.)

Talmi kurucok.

I. Barsvármegye főispánja.

(Folytatás.)

Hát méltóságos főispán ur azt méltóztatik mondani, hogy meggyőződést szerzett arról, hogy Kohn ajánlata a hivatalos lap nyomtatására tényleg 20%-al olcsóbb volt ajánlatomnál. Hol és hogyan szerezte ezt a meggyőződést. Hiszen én azt állítottam, hogy nem 20%-al volt olcsóbb. Ha most már más, (akitől esetleg kérdezhette) azt állította, hogy igenis 20%-al volt olcsóbb, azt esetleg elhihette, de meggyőződést nem szerezhett. Meggyőződést csak akkor szerezhett volna, ha megvizsgálta volna, hogy vajjon az igaz-e, amit én állítok, vagy pedig az, amit az a másvalaki állít? Ezt méltóságod nem tette, mert ha megtette volna, amint azt megígérte volt, — rájött volna arra, hogy sarokba szorítva a régi árból 10%-ot én is engedtem. Nem igaz tehát, hogy arról győződhetett meg, hogy 20%-al volt olcsóbb. — Sőt arról is szerezhett volna meggyőződést, hogy ha va-

lóban csak az az intenzio tartatott volna szem előtt, hogy a vármegye érdekében kötéssék szerződés, amint hangoztatni méltóztatik, akkor csakis az én irásban beadott ajánlatomat kellett volna figyelembe venni.

Azt méltóztatik továbbá mondani, hogy a szerződés felbontására ok nem forogván fean. Hát boesánatot kérek, de kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ez szinte nem igaz, mert esalhatatlan bizonyítékokat szolgáltatott egyik beadványomban arra nézve, hogy Kohn munkájáért a vármegye még akkor is többet fizetne, ha tarifája valóban egész 20%-al volna olcsóbb mint az enyém. — Erről persze csak akkor győződhetett volna meg, ha ügyemet úgy vizsgálta volna meg, amint azt megígérte méltóztatott.

Végre azt mondja, hogy kérelmem ez idő szerint tárgytalan. Hát kérem ez sem igaz. Mert hiszen nem kértem én azt, hogy a Kohnnal fennálló szerződés felbontassék, hanem kértem, hogy ügyemet vizsgálat alá vegye, ami, ha ígéretéhez képest megtörtént volna, kétségtelenül részemre azt az elégtételt eredményezte volna, hogy a le nem kötött egyéb vármegyei munkát úgy mint azelőtt én kaptam volna.

De méltóságos főispán ur! Amidőn ügyem elintézésének sürgősségét előtte nyomtatékosan hangoztattam, akkor becsületszavát adta arra, hogy amint beadványomat kézhez kapja direktbe bejön Aranyosmarótra azonnal és ha még 3—4 napot venne is igénybe, addig el nem megy, amíg személyes meghallgatásom mellett ügyemet meg nem vizsgálta és el nem intézte.

Hát hogy beadványomnak vétele után azonnal be nem jött, azt esetleg közbejött akadályokkal vagyok hajlandó mentegetni, de nem találok mentséget arra, hogy személyes meghallgatásomra vonatkozó ígéretét be nem váltotta és hogy ügyemet vizsgálat alá nem vonta. Mert nem csak azzal lehet bizonyítani, hogy ezt nem tette meg, mivel hogy hozott határozata úgy szólván semmi összefüggésben nincsen beadványom tartalmával, hanem azzal is, hogy hiszen ittlétének csupán fél napi idejéből a gyűlésen való elnöklés vette igénybe tulnyomó részét, délután pedig már el is utazott. — Mikor vizsgálhatta meg tehát ügyemet? Soha! mégis ugyanaznapról folyó évi május hó 17-éről keltezett határozatot kaptam.

Igaz ugyan, hogy ez, amint a kezemből levő levélboríték igazolja, május hó 27-én érkezett ide, akkor, amikor már bevárni nem győztem s Budapestre elutazva voltam. — De 27-én, 10 nappal az elintézése után is csak azért kaptam, mert ajánlott levélben megsürgettem, különben talán még máig is várhattam volna beadványom sürgős elintézését. Főispán ur adott becsületszavának beváltását.

Hát én bizony nem szépitgetem a dolgot, hanem kimondom szintén szerzett meggyőződésemet nyíltan, hogy t. i. nem igen találkozik egy, a társadalom lenézett osztályához tartozó kézműves vagy iparos, aki tisztességével és becsületével összeférhetőnek találná azt, hogy bármily érdek kedvéért is, ilyképen eljárjon. (Folytatom.)

Németi Ármín.

H i r e k.

Bodor Károly Esztergomból — városunkba érkezett kir. mérnököt a kereskedelmi minister 60057. számú leiratában, folyó hó 19-én főmérnökké léptette elő. Az igazán rokonszenves, elsőkelő főmérnök rászolgált ezen előléptetésre s az egész közönség szíve szerint gratulálunk hozzá.

Változások a lévai főgimnáziumi tanári karában. A héten megtörténtek a szokásos szünidei áthelyezések a kegyesrendi tanári karban. Vékony József Debreczenbe, Földvári György Podolinba helyeztetett át. Lévára helyeztettek: Preszeller Ferencz Nagykanizsáról, Baltaváry Jenő Kolozsvárról. Tudomásunk szerint a világi tanárok közül csak Hoffmann Miksa marad Léván.

A kir. ügyészség meggyanusitva. Egy helybeli lap azt a hírt közli, hogy az Eisenberg Károly hízeri bérletén szerencsétlenül járt Zelieska munkás ügyében a helybeli kir. ügyészséget még az eljárás megindítása előtt meggyanusították. Felette sajnáljuk, hogy a gyanúsítás tartalmával nem ismereti meg e lap az olvasót, mert ez minden esetre igen érdekes jelenség volna. Hogy mi alapon lehet a helybeli kir. ügyészt meggyanusítani, azt nem tudjuk. A kir. ügyészség nem ítélő fórum, hogy eljárása egyáltalában meggyanusítható volna, az érdekelt feleknek pedig mindig módjukban áll érdeküket, akár a köztudat képviselőivel párhuzamosan, akár anélkül megvédeni. Ez ügyben csupán arra vagyunk még kíváncsiak, miként juthatott nyilvánosságra, hogy a hivatalos nyomozat milyen adatokat eredményezett s hogy mit tett, vagy mit szándékozik a kir. ügyészség tenni. Kíváncsiak vagyunk erre azért, mert a helybeli kir. ügyészségnél még meghatalmazással bíró ügyvédnek sem adnak az újabb ministeri rendelet értelmében felvilágosítást. Azonban ezzel nem akarunk senkit sem meggyanusítani, mert különben sem annyira fontos a dolog, hogy érdemes volna érte valakit meggyanusítani.

A póttartalékosok kártalanítása. Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminister rendeletet intézett az összes vármegyei alispánjaihoz a póttartalékosok kártalanítása tárgyában. A rendelet szerint az ex-lex alatt szolgált póttartalékosok összeírások és a pénzügyministernek felterjesztés teendő a családfentartó póttartalékosok pénzbeli kártalanítása iránt. A családdal nem bíró póttartalékosok pénzbeli kártalanítást nem kapnak, ezeknek a kiszolgált idő fejében két, vagy három fegyvergyakorlat fog elengedtetni.

Uj patika. Mint értesülünk Kistapolcsányban Harmat Henrik gyógyszerterát óhajt felállítani, ez irányban szükséges lépéseket már a belügyministeriumnál megtette, nem tudjuk, mily állást foglal majd el ez ügyben a vármegye, ha Harmat kérvénye a belügyministertől hozzá leérkezik. Nem Kellemetlen doktor urnak van szüksége egy kóser patikára? Eddig a kistapolcsányiak Aranyosmarótról is be tudták szerezni ama csekély szükségletüket, melyért egy külön gyógytár felállítását soha sem kívánták. Ha a felállításra az engedélyt mégis megadnák, úgy a megyei főorvos ur különös figyelmébe ajánljuk majd ama speciális patika áruszábását, mely Kellemetlen „olesó” recipiét fogja kotyvasztani.

A bíró urat megvendégelték. A közhivatalnok ép úgy szabad ember, mint akárki más. Mégis van különbség. Legálább kell, hogy legyen. Mert a közhivatalnok minden lépését ellenőrzi. És a közhivatalnoknak még a látszatát sem szabad tanusítania annak, hogy bárki részéről befolyásolva van. Hát hiszen ez szép elv, de nem Magyarországon. Vagyis abban az országban, a hol nem csinálnak titkot a pajtáskodásból. Sőt ahol aki nem pajtáskodik, az úgy látszik a „veszett”, vagy mondjuk a „bukott” alak. — Ez a közéleti általános frivolitás mentheti csak a mi községi bíránk eljárását. Aranyosmarót nagyközség bírája Csikkkel József, bár jól tudja, hogy a községnek esetleges érdeköszeüt-közései vannak Pető Albert vállalkozóval, nem tartja összeférhetetlennek, hogy Pető Albert vendégszeretét igénybe ne vegye. Azt nem tudjuk, hányszor evett és ivott a bíró ur Pető Albertnél, csak tudjuk, hogy evett és ivott. Kijelentjük, hogy minden tárgyilagosságot határozottan kifogásolja ezt. Az ilyen bíróból nem kérünk többet. Részünkről felmondjuk neki azt a bizonyos erkölcsi pártfogást, melyet eddig, úgy látszik, érdemtellenül pazaroltunk reá. Nem keresünk semmiféle további indokot. Elég a jelzett indok. Bíró ur! igen okosan cselekednék, ha tisztéről lemondana, mert a megtörtént evés és ivás után a pol-

gárságnak ön iránti bizalma alighanem általánosan megrendült. És mi nem hisszük, hogy ezen feltétlenül szükséges bizalom hiányában ön mégis kapaszkodnék a bírói tisztséghez. Ha pedig igen, akkor csak sajnálni tudjuk a helyzetet.

Vadászat a pénzügyi palotában. Góbének, pardon Arnolfnak igaza van, jóslata beteljesült: Folyó hó 17-én d. e. a vizóönt konstatáló bizottság a palota pinczéjében egy hatalmas, jól táplált varangyos békát talált, ugyan aznap délután a plebános két kutyája egy ártatlan mezei nyulat behajtott a palotába, hol a finánczok elevenen megfogták, s a vadászatról haza térő kir. ügyészeknek, mint a vadászterület tulajdonosának átszolgáltatták, azonban az ügyész — miután a vadász-jegy nélkül vadászó egyházi ebeket kissé seréttel beszentelte — az elfogott fülest az ügyes finánczoknak ajándékozta. No most panaszkodjanak még a lévaiak, hogy Aranyosmaróton drága az élelem, mikor a pinczéjükben halászhatnak, a vadak az ölükbe szaladnak, csupán mindama földi jóért, — melylyel a Thetó dinasztia őket megáldotta — csak a kezöket kell kinyújtani, sőt olesó (?) és jó (?) lakásokat is kapnak a dinasztától, melyhez annyira ragaszkodnak, hogy még bottal sem lehet őket onnan kiverni.

A tulipános óra osztrák óra. Az órák szaklapja írja: A magyarnak Pécs — németnek Bécs-bez czimzett pécsi ékszerész, Schönwald Imre (van-e ki e nevet nem ismeri?) hirdetésének legújabb szövege ez: „A mai kor kívánalmainak minden tekintetben megfelel Schönwald Imre pécsi óra és ékszer üzlete. Talál ott mindenki egyaránt az izlésének és óhajának megfelelő tárgyakat, órákat, ékszert, ezüst és arany díszítványokat. — És minden a mi Schönwaldnál kapható magyar gyártmány. Nohát ez már igazán visszaélés a közönség bizalmával és jóhiszeműségével, amely utóljára még el is találja hinni, hogy Schönwald órákat csinál. A napilapoknak tudnia kellene, hogy Magyarországon ez idő szerint egy szem órát sem csinálnak s olyan hirdetést, mely azt állítja, hogy csinálnak, nem kellene felvenniök, mert míg ezzel a hamis reklámmal egy embert boldogítanak, ezreket károsítanak.

Gábor Áron ágyuja. A székelység önvédelmi harcának becses történelmi ereklyéjét találták a napokban Kézdivásárhelyen. A Rudolf-kórház telkén, a vízvezeték ásása közben egy körülbelül egy méter és hatvan centiméter hosszúságú, sima réz-ágyut emeltek ki a homokos talajból. Az ágyúeső minden díszítés nélküli és a zöld patina bevonta egész hosszúságában. Az ágyutalpra járó két tengely, valamint az ágyúeső felületén levő két fogantyú teljesen épek. — Különös érdekessége a talált ágyúesőnek, hogy Gábor Áron, a székely ágyúhős készítményeiből való és egykoru tanuk határozottan állítják hitelességét. A leletet, mely eddigelé az első ilyenemű felszínre került ágyú, megszerzik a Sepsiszentgyörgyön levő Székely Nemzeti Múzeum számára. A bécsi arzenálban és a moszkvai csári múzeumban állítólag van a Gábor Áron-féle öntött réz-ágyúból, de Magyarországon a Kézdivásárhelyi az első.

Olesóbb lesz a petroleum. Tudva-levő, hogy az 1907. április 30-án lejáró petroleum-kartel megújítása érdekében a finomítók már hónapok óta állandó tárgyalásokat folytatnak. Sokan az érdekeltek közül nem képesek belátni, hogy egy egyszerű kontingens-szerződés meghosszabításának minő akadályok állanak útjában, pedig tényleg — így jelenti budapesti levelezőnk — úgy áll a dolog, hogy a viszonyok lényeges megváltozása következtében alig elhárítható akadályok gördültek a kartel meghosszabítása elé. A legnagyobb akadály az, hogy az utóbbi időben számos kisebb és közep nagyságú finomító keletkezett s hogy továbbá a Vacuum Oil Co. két nagy gyára a jövő évtől kezdve a teljes üzemet felveszi, sőt egy új nagyobb finomítónak felállítására Bécs környékén terve-

van véve, egy másik, a Budapesten létesült Neumann-féle pedig már hova tovább fel is épül Kőbányán. Ha már ezek az új vállalatok rábíthatók volnának is a kartelbe való belépésre, miként elgítessék ki azok kontingens igénye, holott a régi gyárak eredeti kontingensüknek csak ötvenhatvan százalékával rendelkeznek és további lemondásra egyáltalán nem hajlandók? Épp az a nagy hátrány, petroleum-iparunkra nézve, hogy a belfogyasztás nem emelkedik, minden újabb finomító, tehát a régi forgalmának egy részét vonja magához. E szerint a legnagyobb valószínűséggel számolni kell azzal, hogy legkésőbb 1907. május 1-én a finomítók ismét kilépnek a szabad verseny terére és beavatott körökben el vannak készülve arra, hogy a kitörendő versenyharcz évekig fog eltartani.

Állandó műkedvelői kiállítás. A „Magyar Műkedvelők Társulata” közgyűlési határozatából kifolyólag felhívja mindazokat, a kik a november hó 15-én megnyíló kiállításon résztvenni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb szeptember hó 1-ig jelentsék be, mert ezentuli bejelentések figyelembe nem vétetnek. A kik a rajzolással, a festéssel, a szobrászattal, a fényképezéssel, vagy kézi ügyességre valló egyéb munkák egyikével — nem hivatalosszerűleg — foglalkoznak, még a legyszerényebb munkával is résztvehetnek. — Mint értesülünk, az igazgató-választmány legközelebb összeül, hogy a hölgybizottságot, a mely iránt élénk érdeklődés mutatkozik, megalakítsa. A társulat irodája jelenleg Kerepesi-ut 17. szám alatt van. Érdeklődőknek prospektust szívesen küld a társulat igazgatósága.

„Idegeneknek tilos a bemenet” felirású piszkos tábla diszeleg a róm. kath. templom oldalán és a pénzügyi palota előtt. Igen lekötözte a falusi kupahtanák, ha felvilágosítással szolgálna nekünk, hogy ez a tilalom a templomra, avagy a fináncz palotára vonatkozik; mert mi véges eszünkkel ezt felérni nem tudjuk. A zsidóknak Sashegyi ur és a Dinasztia jóvoltából két templomuk is van, s így nem tételezünk fel személtáinkról akkora kapzsiságot, hogy a róm. kath. templomba is betolakodnának, avagy csak nem Sashegyieket akarják onnan a tilalom fával távol tartani. Ha pedig a fináncz palotára vonatkozik, úgy mindenféle egyenes és görbe adóval agyonnyuzott polgáraink igekezni fognak az amugy is népszerű és humánus gondolkodású pénzügyigazgató-helyetttest a falu diszpolgárává választani, hogy ily módon akarja őket a nyuzástól, illetve adófizetéstől távol tartani, mert:

Idegeneknek tilos a bemenet.

Árver. hirdetm. kivonat.

Az aranyosmaróti kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Poljacsek Bálint végrehajtható Mihály fenékosztolányi lakos végrehajthatást szenvedő elleni 14 kor. 30 fl. tőke követelése és jár. iránti végrehajthatási ügyében az armaróti kir. törvényszék területén levő s e tkvi hatósághoz tartozó fenékosztolányi 232 sz. tkvben + 1 soroz 549 hrsz 131, 132, 133, 134 ö. i. sz. házból Mihály Mihályt megillető 13/336 jutalékra 350 k., a + 2 sor. 550 helyrajzi számú kertből ugyanazt megillető 13/336 jutalékra 130 kor., a + 5 sor. 548 hrsz. módos stál nevű szántóból ugyanazt megillető 13/336 jutalékra 140 kor., az u o 550 sz. tkvben + 551/a hrsz. módos nevű rétből ugyanazt megillető 13/336 jutalékra 86 kor. és a + 551/c hrsz. módos nevű rétből ugyanazt megillető 13/336 jutalékra 74 kor., az árverést elrendelte s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906 évi szeptember hó 12-ik napján d e 11 órakor Fenékosztolányi község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10% -át készpénzben a vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333 számú I M rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokba a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Aranyosmaróti kir. törvényszék, mint tkvi hatóság 1906 évi június hó 11-én.

Valkevits, kir. törvénzségi bíró.

Lapkiadó tulajdonos: Dr. TÖRÖK MÓR.